

ONDER DE AANDACHT

HET NATUURHISTORISCH GENOOTSCHAP IN HET NIEUWE MILLENNIUM (8)

OVER GAAN EN DANKBAARHEID

Terugkomend op "het vele, dikwijls ondankbare werk" zoals Douwe de Graaf dat in het eerste nummer van dit jaar beschrijft, wil ik even stilstaan bij de impact die dit citaat heeft. Mijn eerste indruk bij deze toch wel enigszins uit haar verband gehaalde zinsnede is een gevoel van frustratie. Maar zo heeft Douwe het niet bedoeld, en zeker ook niet Piet van Nieuwenhoven van wie het citaat afkomstig is en die tot aan zijn overlijden veel plezier aan het Genootschap heeft beleefd. Veeleer wenst de aanhaling nadruk te leggen op het vele werk dat door weinigen binnen de vereniging wordt verricht en waarvan het doorsnee lid nauwelijks notie heeft.

Het citaat heeft dus evenmin betrekking op de beide scheidende redactieleden. Henk Hillegers heeft meer dan een kwart eeuw met hart en ziel deel uitgemaakt van de redactie van het Maandblad en daar menig artikel met of zonder medeweten van de auteur gecorrigeerd en geredigeerd. Het is duidelijk dat je dit werk zonder plezier geen 25 jaar blijft doen. Jo van der Coelen heeft de redactie de laatste 10 jaar als geen ander geleid en getrokken. Hij genoot zichtbaar als het product er weer lag op het eind van de maand en nog meer als de inhoud van een artikel weer eens de publiciteit had gehaald, daarbij de opmerking makend dat hét Genootschap het toch maar weer voor elkaar had en dat menig andere vereniging jaloers kon zijn op zoveel belangstelling van de pers.

Maar "het vele, dikwijls ondankbare werk" is ook van toepassing op anderen die veel tijd en energie steken in de vereniging. Zo heeft het bestuur recentelijk Antoinette Duijsters mogen bedanken voor meer dan tien jaar administratieve ondersteuning op het genootschapskantoor. Zonder haar hulp had de vereniging het in het begin van de negentiger jaren nauwelijks gered, temeer er in die periode geen andere hulpkrachten op het kantoor aanwezig waren. Maar ook bestuursleden mogen in dit verband worden genoemd. Zonder anderen tekort te willen doen wil ik in elk geval even stil staan bij Lei Hensels, de laatste van de "oude garde". De laatste die het genootschapbestuur nog heeft

gekend in zijn volle hiërarchie. Ook Lei heeft recentelijk te kennen gegeven te willen terugtreden. Als je aan Lei Hensels denkt, leg je automatisch het verband met de Milieufederatie. Namens het Genootschap heeft Lei jarenlang in het bestuur van de federatie gezeten en daar de belangen van onze vereniging behartigd.

Wat deze mensen met elkaar gemeen hebben is duidelijk. Ze hebben allen hart voor de vereniging en verricht(t)en zonder twijfel veel werk voor het Genootschap. Het woord "ondankbaar" zou ik bij deze willen schrappen. Op de eerste plaats omdat die erkentelijkheid er van bestuurswege zeker is, maar misschien niet vaak genoeg wordt uitgesproken. Op de tweede plaats omdat al deze werkzaamheden op vrijwilligheid berusten en de vrijwilliger zijn bevrediging en voldoening per definitie moet halen uit zijn eigen gedrevenheid. En dat is nu juist wat het Genootschap zo sterk maakt. Zonder die vrijwilliger achter de schermen geen vereniging. Zonder vereniging geen natuuronderzoek. En zonder al die data die door meer dan duizend leden in het veld worden verzameld waarschijnlijk ook geen (of in ieder geval duidelijk minder) natuur in onze provincie.

A. Lenders, voorzitter

GENOOTSCHAPSDAG 2001

Op zaterdag 3 maart 2001 organiseert het Natuurhistorisch Genootschap in Limburg de jaarlijkse Genootschapsdag. De dag vindt plaats in het Bisschoppelijk College "Broekhin", Bob Boumansstraat 30/32 te Roermond. Het programma begint om 10.00 uur met korte voordrachten verzorgd door de verschillende studiegroepen en kringen. Om 11.30 uur zal de Vlinderatlas worden gepresenteerd. In het middagedeelte is er een reeks korte mededelingen over adderpopulaties, het Weerterbos, de Beekrumbout en bedreigde vogelsoorten in Viersen. Om 16.30 uur zal de Genootschapsdag worden afgesloten.

Inlichtingen kunt u inwinnen op het bureau van het Natuurhistorisch Genootschap, tel. 0475-386470.

INVENTARISATIEWEEKEND WEERTER BOSSEN

Het Natuurhistorisch Genootschap organiseert van 8 tot en met 10 juni 2001 een inventarisiatieweekend in het Weerter Bos. Het Weerterbos ligt op de grens van Limburg en Noord-Brabant, ten noordwesten van Weert. De Stichting het Limburgs Landschap heeft er 555 hectare in eigendom. Het bos is een van de laatste restanten van een ooit zeer uitgestrekt nat eikenbos. Het streven is erop gericht een aaneengesloten natuurgebied te realiseren. In het centrale natte gedeelte komen van nature Zwarte els, Zachte berk en enkele wilgensoorten voor. De Oude Graaf is een gegraven waterloop die in vroeger tijden het overtollige water uit het bos afvoerde. Uit het voorkomen van planten als Waterviolier en Duizendknoopfonteinkruid blijkt dat De Oude Graaf gevoed wordt door kwelwater. Ook zeldzame soorten als Bosbeekjuffer en Beekschaatsenrijder hebben hier hun biotoop. De oevers vormen het leefgebied van het Spiegeldikkopje. In de open bossen en kleine heideveldjes vinden we soorten als Hazelworm, Levendbarende hagedis, Boomleeuwrik en Roodborsttapuit. Op randen van de natte laagte komen geleidelijk meer Zomereiken en Ruwe berken voor. De ondergroei gaat gaandeweg over van een vochtminnende naar een meer droogteminnende vegetatie met soorten als Boshavikskruid en Dalkruid. We verblijven tijdens het weekend op een kampeerboerderij in Someren-Heide welke grenst aan de noordzijde van het gebied. De kosten bedragen f 50,00. De overnachtingen en maaltijden op zaterdag en zondag zijn inbegrepen. Aanmelden kan bij het bureau van het Genootschap, tel: 0475-3486470 of via e-mail: bureau@nhgl.org

INHOUDSOPGAVE NATUURHISTORISCH MAANDBLAD

In het maandblad van februari is de inhoudsopgave van jaargang 89, (2000) meegestuurd. Door een technische storing zijn hier enkele storende fouten in terecht gekomen. In dit maandblad treft u een nieuwe correcte versie aan.

DE GRENSMAAS, WORDT HET WAT WIJ DACHTEN?

DE ROL VAN DE LOKALE NATUURORGANISATIES

Het is een jaarlijks terugkerende traditie dat Kring Maastricht van het Natuurhistorisch Genootschap in Limburg, het CNME Maastricht en Mergelland en het IVN Maastricht een discussieavond organiseren over een actueel onderwerp betreffende de natuur van Maastricht en wijde omgeving.

Dit jaar willen we de plannen rond de Grensmaas aan de orde stellen. De eerste aanzet voor deze plannen dateren al van vele jaren terug. Het enthousiasme in natuurkringen was indertijd groot. Inmiddels naderen we de uitvoeringsfase en is het publieke debat losgebarsten.

Op deze avond hebben we een drietal deskundigen uitgenodigd die nauw betrokken zijn bij het opstellen van de plannen. Elke deskundige zal een bepaald facet van de plannen toelichten. Uiteraard zal er voldoende gelegenheid zijn om aanvullende vragen te stellen en om in discussie te treden.

- **Ton Meijvogel**, plaatsvervangend projectmanager Grensmaas
Deze spreker zal ons de organisatie van het project uit de doeken doen. Ook zal de organisatie van het beheer aan de orde komen. In beide gevallen zal aangegeven worden wat de rol kan zijn van lokale- en provinciale natuur- en milieuorganisaties.
- **Michelle de la Haye**, ecooloog bij het Grensmaasproject
Deze spreekster zal meer inhoudelijk op het Grensmaasplan ingaan. Het gaat dan om:
 - de randvoorwaarden die gesteld zijn aan de grindwinning
 - de inrichtingsplannen van het gebied ten behoeve van natuur en recreatie
 - de na de inrichting de voorgenomen beheerplannen
- **Harrie Suilen**, beheerder Grensmaas van Vereniging Natuurmonumenten.
Deze spreker zal ingaan op de plannen voor beheer, voorlichting en educatie. Ook hier is het natuurlijk interessant om te horen welke rol de lokale natuur- en milieuorganisaties kunnen spelen.

Plaats en tijd

Natuurhistorisch Museum, Bosquetplein 6-7, Maastricht. Donderdag 5 april 2001.

Programma

- 20.00 u. Welkom en mededelingen, voorzitter kring Maastricht Douwe de Graaf. Introductie op de avond, Johan den Boer
- 20.10 u. Inleiding organisatie, Ton Meijvogel
- 20.30 u. Inleiding inrichting en beheer, Michelle de la Haye
- 20.50 u. Inleiding beheer voorlichting en educatie, Harrie Suilen
- 21.10 u. Pauze
- 21.40 u. Discussie
- 22.30 u. Afsluiting

AANBIEDING OUDE MAANDBLADEN

Op de Genootschapsdag van 3 maart zal het publicatiebureau in haar stand diverse oude maandbladen te koop aanbieden. Het betreft zowel losse nummers als complete jaargangen. Losse nummers worden aangeboden voor de prijs van f 1,-. Voor speciale thema-nummers wordt een iets hogere, maar nog steeds zeer aantrekkelijke prijs gevraagd. Complete jaargangen gaan de deur uit voor het luttele bedrag van f 15,-. Het betreft een speciale aanbieding die alleen tijdens de Genootschapsdag geldt.

Alle leden worden derhalve opgeroepen om hun verzameling oude maandbladen nog eens door te lopen en te bekijken welke nummers zij missen. Het Publicatiebureau is zelfs bereid om bepaalde nummers te reserveren. In dat geval dient u vóór 2 maart contact op te nemen met het bureau van het Genootschap, tel. 0475-386470 of via het volgende e-mail adres: publicatiebureau@nhgl.org

SOK-MEDEDELINGEN 34

In januari 2001 is SOK-Mededelingen 34 verschenen met aandacht voor de volgende onderwerpen. In het gangenstelsel Zonneberg van de Sint Pietersberg staat een boeiend raadsel op rijm, dat al velen geprobeerd hebben op te lossen. Ad Lagas kwam per toeval achter de oplossing, na een artikel in het NRC over een proefschrift dat handelde over zogenaamde rechterraadsels. Jacques Maes vond in de Geulhemmergroeve tijdens een inventarisatie in een doodlopende en tame-

lijk bouwvallige gang een "knabbehoup". Deze netjes opgestapelde berg mergafval werd achtergelaten door blokbrekers. Het bijzondere aan deze hoop stenen was de kunstmatige opening. Navraag bij deskundigen leverde meer vragen op dan antwoorden. De Krijt/Tertiairgrens (K/T-grens) in de Geulhemmerberg en de geologische laagindeling van het aanwezige kalksteenpakket vormt de bijdrage van Rudy Dortangs. De tienduizenden bezoekers aan de Zonneberg in Maastricht, die hun naam in de loop van de eeuwen achtergelaten hebben op de wanden vormden voor John Caris het idee voor een artikel. Naspeuring leerde dat achter de opschriften vaak een interessante maar weinig bekende geschiedenis van Belgisch Brabant schuilgaat. Reeds eeuwen vormen de gangenstelsels van de Sint Pietersberg een bezienswaardigheid voor bezoekers. Reisverslagen gaan zelfs terug tot de 16e eeuw. Het georganiseerde toerisme begon zich echter pas in de 19e eeuw te ontwikkelen. In het voetspoor daarvan kwamen ook de meer commerciële reisgidsen. Erik Lamkin ontdekte een oude reisgids van Baedeker uit 1880. Het is bijzonder boeiend te lezen hoe men in die tijd al de schoonheid van een ondergrondse wandeling beschrijft.

Inlichtingen over de SOK mededelingen:

Ton Breuls

Bovenstraat 28

B-3770 Kanne Riemst (België)

e-mail: sok@nhgl.org

ALGEMENE LEDENVERGADERING OP VRIJDAG 6 APRIL 2001

Op vrijdag 6 april is een algemene ledenvergadering met als belangrijkste agendapunten de verkiezing van een nieuwe voorzitter en wijziging van de statuten. De ledenvergadering begint om 20.00 uur in het Bezoekerscentrum Meinweg op het adres Meinweg 2 te Herkenbosch. Aansluitend vindt de maandelijkse bijeenkomst van de Kring Roermond plaats, waarbij Niek Frigge een film vertoont over natuurwaarden langs het tracé van de IJzeren Rijn. De volledige agenda van de ledenvergadering treft u aan in het februari-nummer van het maandblad.